

ZARZĄDZENIE Nr 6
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia 6 marca 2026 r.

w sprawie wskazania szlaku dopuszczonego do ruchu pieszego na terenie rezerwatu przyrody
Czerwony Krzyż

Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Na terenie rezerwatu przyrody Czerwony Krzyż, zwanego dalej „rezerwatem przyrody”, wskazuje się szlak dopuszczony do ruchu pieszego, zwany dalej „szlakiem”.

2. Przebieg szlaku na terenie rezerwatu przyrody określa mapa stanowiąca załącznik do zarządzenia.

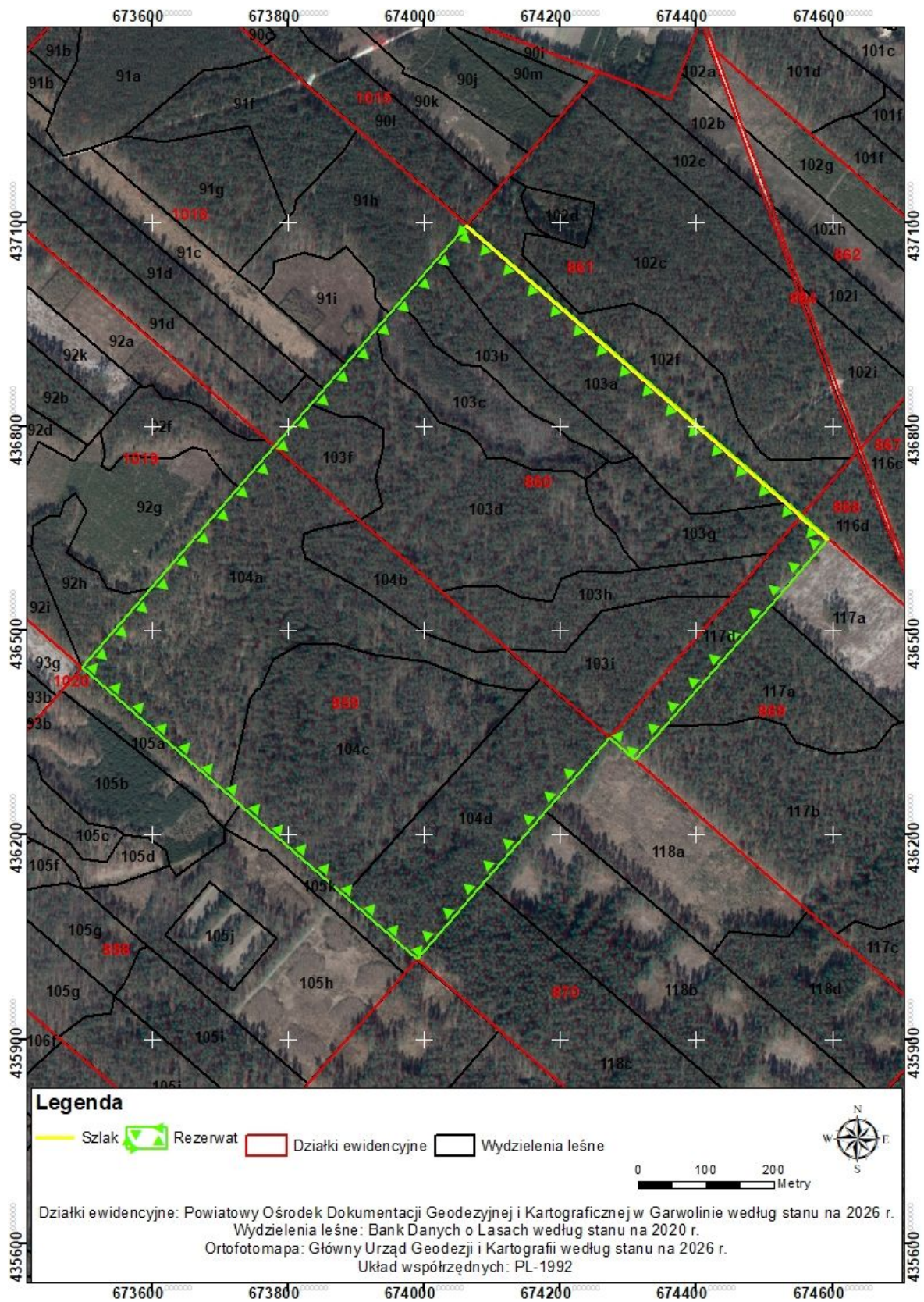
§ 2. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Warszawie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w
Warszawie**

Jacek Lolo
/podpisano elektronicznie/

Przebieg szlaku na terenie rezerwatu przyrody

Uzasadnienie

Rezerwat przyrody Czerwony Krzyż utworzono zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 czerwca 1990 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 31, poz. 248).

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 lutego 2025 r. w sprawie rezerwatu przyrody Czerwony Krzyż (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 2037) powierzchnia rezerwatu przyrody Czerwony Krzyż została zwiększona o wydzielanie 117d, leśnictwa Bączki, Nadleśnictwo Garwolin.

Nadany przedmiotowemu obszarowi status prawny formy ochrony przyrody sprawił, że sposób jego użytkowania został uzależniony od przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13) - zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Ustawodawca poprzez art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody nakazał zachowanie wyróżniających rezerwat przyrody wartości przyrodniczych w stanie naturalnym lub mało zmienionym, poprzez służące temu celowi zakazy określone przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tymi zakazami wyklucza się m.in. możliwość ruchu pieszego po terenie rezerwatu przyrody. Ograniczenia te posiadają powszechnie obowiązującą moc prawną, skierowaną do każdego podmiotu, który znajduje lub znajdzie się w zasięgu terytorialnym objętym tą regulacją, bez względu na to, czy posiada on bądź nie posiada prawo własności do nieruchomości, czy też sprawuje nad nią nadzór. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że ustawodawca wprowadzając na obszar rezerwatu przyrody zakazy, przewidział równolegle możliwość zajścia kolizji pomiędzy wymogami związanymi z ochroną przyrody, a działaniami naruszającymi te wymogi. Dlatego, w przepisach ustawy o ochronie przyrody, wraz z tymi ograniczeniami, zostały zawarte wyjątki, dające prawo wprowadzenia odstępstwa od ich obowiązywania.

Niniejsze zarządzenie zostało przygotowane w oparciu o wyjątek zdefiniowany przepisem art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody, przyznającym regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska delegację do wskazywania, w drodze zarządzenia, na terenie rezerwatu szlaków pieszych. Z uwagi na fakt, że w tym przypadku udostępnienie rezerwatu przyrody odnosi się jedynie do zakazu ruchu pieszego i służy wyłącznie zapewnieniu swobodnej komunikacji oraz skierowane jest do nieokreślonej liczby podmiotów w sposób ciągły, właściwym sposobem derogacji w ww. zakresie jest wydanie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska stosownego zarządzenia.

Przepisy ustawy o ochronie przyrody nie definiują pojęcia szlaku pieszego, definiują natomiast pojęcie rezerwatu przyrody. Zgodnie z art. 13 ustawy o ochronie przyrody, rezerwat przyrody to obszar zachowany w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi, które poprzez obowiązujące w nich zakazy zostały wyłączone z użytkowania – art. 15 ustawy o ochronie przyrody. Taki stan faktyczny determinuje możliwość wydania derogacji udzielającej zezwolenie na użytkowanie rezerwatu przyrody jako szlaku pieszego.

Zgodnie z aktem powołującym, celem ochrony rezerwatu przyrody Czerwony Krzyż jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska jednego z rzadszych na niżu Polski gatunków storczyka - tajeży jednostronnej *Goodyera repens* oraz innych gatunków roślin chronionych i rzadkich, występujących w zbiorowiskach o charakterze borowym. Wskazany w projekcie zarządzenia szlak przebiega po funkcjonującej wiele lat przed utworzeniem rezerwatu przyrody

Czerwony Krzyż drodze leśnej stanowiącej część oddziału 103, będącej elementem sieci dróg leśnych w Nadleśnictwie Garwolin. Podczas uznawania za rezerwat przyrody, oddział 103 włączono w jego granice w całości, razem z będącą jego częścią drogą leśną, która nie posiadała żadnych walorów przyrodniczych. Zatem wskazanie szlaku pieszego w miejscu funkcjonującej od lat drogi leśnej, nie wiąże się z koniecznością budowy nowej infrastruktury. Jest to usankcjonowanie stanu faktycznego funkcjonującego od wielu lat sposobu zagospodarowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazując przedmiotowy szlak uwzględnił również fakt, że zgoda na jego dopuszczenie do ruchu pieszego nie wiąże się z negatywnym oddziaływaniem na cel ochrony rezerwatu przyrody Czerwony Krzyż i umożliwia bieżącą realizację gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Garwolin bez konieczności uzyskiwania odrębnych zezwoleń oraz daje możliwość wykorzystanie jej do celów edukacyjnych. Rezerwaty poza ochroną przyrody pełnią także funkcje społeczną. Jedną z nich jest edukacja przyrodnicza, która odpowiednio realizowana pozwala kształtować szacunek i współodpowiedzialność za przyrodę oraz obszary podlegające ochronie, stanowiące dziedzictwo m.in. lokalnej społeczności. Szlak pieszy umożliwić będzie bezpośredni kontakt z przyrodą rezerwatu w sposób nieszkodzący temu obiektowi przyrodniczemu, dający jednocześnie możliwość zdobycia wiedzy na temat tego miejsca, zagrożeń, wartości przyrodniczych oraz funkcjonowania rezerwatu jako złożonego ekosystemu, w którym poszczególne elementy oddziałują na siebie i są od siebie zależne. W przyszłości taki sposób edukacji bez wątpienia wzbogaci wiedzę przyrodniczą na temat tego rezerwatu przyrody co uwrażliwi społeczeństwo na ochronę przyrody, pozwoli na lepsze zrozumienie zachodzących w przyrodzie zjawisk oraz zależności między poszczególnymi elementami środowiska. Znajduje to odzwierciedlenie w przepisach art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym, jednym z celów ochrony przyrody jest kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody, przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.